

ABSTRAKT

Východiska: Efektivita expoziční terapie v léčbě závislostí je diskutovaným tématem. Zůstává otázkou, zda expozice filmem může být smysluplnou intervencí v režimové odvykací léčbě. V České republice zatím neproběhl výzkumný projekt podobného zaměření, přestože využití filmů v adiktologické léčbě není novinkou. Také celosvětově lze najít pouze malé množství obdobných studií.

Cíle: Primárním cílem bylo ověřit možnosti filmové intervence jakožto doplňku ke standardní režimové léčbě závislostí na lůžkovém oddělení muži Kliniky adiktologie.

Metody: Diplomová práce vychází z kvalitativní výzkumné metodiky doplněné o dotazníkové šetření. Pacienti byli vybráni záměrným účelovým výběrem. Kromě obecných kritérií pro vstup do léčby byl určen cut-off min. třetího týdnu léčby. Výzkumný soubor tvořilo 22 pacientů věkového průměru 39 let. Získaná data byla analyzována především pomocí obsahové analýzy ohniskových skupin, vycházející z metody zakotvené teorie. Ve výzkumu byly použity 3 typy dotazníků zaměřené na aktuální pocity pacientů, chuť na návykovou látku a hodnocení předem definovaných problémů, které se běžně v léčbě vyskytují.

Výsledky: Ohnisková skupina se ukázala dobrým nástrojem pro zkoumání jednotlivých názorů, postojů a hodnot pacientů ve vztahu k prožitku jednotlivých filmů. Dle typů zaměření filmů se aktivita v ohniskových skupinách lišila. Živost diskuze se vždy odvíjela podle toho, zda pacienty film zaujal, dokázali se s některou postavou ztotožnit a celkově pacientům film přišel svým příběhem věrohodný. Na základě vyhodnocení dotazníku míry aktuálních pocitů jsem zjistila, že emocionální rozpoložení pacientů se neměnilo nebo měnilo pouze negativním směrem. Pouze u třech filmů z devíti, pacienti neuvěřili, že by měli chuť na návykovou látku. Dva pacienti pak měli chuť na návykovou látku i během ohniskové skupiny. Ve výzkumu také proběhlo hodnocení problémů pacientů. Tyto problémy, se kterými se pacienti mohli setkat, byly v rámci výzkumu předem definované. Hodnocení těchto problémů odkazuje v případě některých pacientů na stabilní pokles jejich obtíží. V případě jiných pacientů byl naopak zaznamenán nárůst obtíží.

Závěr: Filmová intervence představuje v léčbě závislostí doplňkovou metodu, která může posílit zkušenost pacientů s ohledem na probíhající léčbu. Otvírání citlivých témat za pomoci filmového formátu může zvýšit pozitivní vliv a motivaci v léčbě. Spojení vztahu mezi pacienty a filmem je klíčem k tomu, aby byl film užitečný při léčbě. Při výběru filmu by se měl brát ohled na zpracování filmových témat a jejich obsahu. Pilotní formát studie nicméně předurčuje získaná data k dalšímu zkoumání na početnějších a diferencovanějších souborech pacientů.

Klíčová slova: film, kvalitativní obsahová analýza, ohnisková skupina, režimová léčba závislostí